

Иzlази уторком, четврком и суботом.

ПРЕДПЛАТА: на Краљевину СХС мјесечно Д 15; тримјесечно Д 40; на Италију мјесечно лира 6; поједини број 30 центинара. Огласи по цјенку. Поједини број Д 1:30.

Кр. Државно Одвјетништво — Шибеник  
ДАЛМАТИНСКИ  
Приказано дне 11/11-33  
РАДИКАЛ

Помшарина плаћена у готову.

Издаје: Окружни Одбор Народне Радикалне Странке у Шибенику.  
Одговорни уредник: Шпиро Такић.  
Телефон број 60.  
Штампа: Нова Штамповница — Шибеник.

Година II.

ШИБЕНИК, сриједа 11. Јула 1923.

Број 101.

## Цилјеви блокаша.

I ако većина Хрватског и словеначког дијела нашега народа стоји уз Радића и Корошца, те ипак има на једној и на другој страни људи, који не само не иду за њима, него се боре колико могу против њих. Они се боре против њих јер знају за чим они иду, знају да један и други воде и Хрвате и Словенце у пропаст, у ropcтво. Око Радића и Корошца окупило се све оно што је бољство, трло, покварено, окупило су се сви они цможути, они који су 1914 као мачи рушили, палили, плjaчкили српске куће, радње, културне установе па и саме цркве. Мрзња, која је стварала »враже divизије« на Црном Врлу, против српских борца није престала, није угасила, она и данас кипи; она је и данас главна сила која је окупила Хрвате око Радића, а Словенце око Корошца.

»Словенски Народ«, око којег се прије рата, за vrijeme рата, а и после рата окупљало и окупља оно што је најбољег међу Словенцима, што је искрено заложено идејом народног јединства и што хоће ову државу каква је, лист који познаје потајне, али истинске циљеве Радића и Корошца доноси уводник, у ком вели: Политика ревизионистичкога блока таква је, да неће престати расправе о eventualном одцеpljenју Словеније и Хрватске од заједничке југославенске државе. На човека, који помно прати политички развој догађаја и који зна правилно оцјенити тактику, којом се у посљедње vrijeme sluжу Стејпан Радић и др. Корошћ, политичке методе тих ревизионистичких вођа морају учинити utisак, да коначни циљ ревизионистичкога блока није толико преугрејенје државе у аутономистичком, односно федералистичком, смислу и njена унутрашња консолидација, колико цијепање онаг државнога организма, који носи име Краљевства ШНС.

Радић је из почетка иступао тако, да је сваком било јасно, да је његова сврха, да се Хрвати сасвим одцјепае од државне заједнице са Србима и да образују властиту самосталну државу. Тај свој први циљ Радић је напoчeтху казао посве отворено. Тек у посљедње vrijeme Радић је промијенио своју тактику, кад је увидио, да у иноземству није наишао на никакво разумијевање, а још мање моралне или стварне помоћи за своје нарте. Наједном се ставио на становиште југославенске државне misли, хтијући на тај начин заплетити у своје мреже београдске владине кругове, а онда их сугестивно предобити за такв споразум, какав би био њему по вољи и какав би он сам диктирао. Кад ми се је и тај, спретно upриличени maneвap, изјаловио, то је својим посљедњим говором понова збацио oбразину, те поsegао за својим старим методима политичке борбе, чiji је коначни циљ, да разбје данашњу државну заједницу Срба, Хрвата и Словенаца, а онда уреди нову државну конфигурацију, која би била по његовом укусу и која би боље одговарала његовима meгаломанским тежњама.

Циљеви дра. Корошца нијесу тако јасни као Радићеви. До сада се је помно чувао, да је когод заварио у његове карте. Своју дволичну улогу играо је др. Корошћ дugo година у Београду таквом спретношћу и подмуклошћу, да је сва београдска јавност била uvјерена, да нема не само никаквих centrifugalних тежња, него да је уза сву своју погрешну политику и себи ипак искрен патриот, кому ја добро државе, njen развој и процват на срцу.

Тај лијеви суд о својој политици и о својој страни, што је имало за последицу, да су клерикални парламентарци играли угледну и upливну улогу у Народној Скупштини, распршио је сам др. Корошћ. Његова изјава, коју је дао у парламенту толиком енафозом, да су Словенци посебан народ, који неће да има ништа заједничкога са српским, а надасве становиште, које је заузео приликом атентата на Пашића, на име да тај атентат осугује бах тако, као што осугује још и сада атентат на Франју Фердинанда Хабсбуршког, отвориле су очи београдској јавности такоглер у погледу Корошћа и његове странке. Сада је и београдским круговима постало јасно, да се нацрти и циљеви обажу ревизионистичких коловођа у бити крију и да је коначни циљ објојце, да Хрватску и Словенију излуде из заједнице са Србима.

О тим коначним циљевима Стејпана Радића и Корошца сада више нема никакве сумње. Питање јд само, како та два човјека замишљају будућност Хрватске и Словеначке изван оквира наше данашње државе. Хоће ли Хрватска и Словеначка саћинјавати једну јединствену неовисну државу? То би било против сваког федералистичкога начела, које ради заступају тако одређито. Или ће можда саћинјавати Хрватска за се а Словеначка за се посве неовисну државу? То би биле двије лилпутанске државице, које не би имале никаквих придуштјета за опстанак, јдш мање за успјешан развикат у будућности! Радић и Корошћ нијесу тако ограничени да то не би видјели. За то је вјеројатније да им главе »паче« сви други нацрти. Јавна је тајна да је међу нашим и словенским клерикалцима јака струја, која заговара misао, да се Словеначка придружи Италији, јер да би тако били уједињени сви Словенци у једном државном организму, као што је то било под Аустријом. У преговорима између неовисне Словеначке и Италије, добили би, надалу се, такове гаранције за свој народни опстанок, да би била будућност словеначкога народ под жељома католичкога владара (у том гму жежи зец!) за вијеке вјекова обезбјеђена. Други клерикални кругови, којима се по глави врти доминирајућа позиција кршћанско-социјалне странке у Аустрији, misле на државну заједницу — наравно на аутономистичкој, односно федералистичкој основи — с аустријском републиком.

Bez двојбе слично калкулира и Радић. Такоглер и он misли на државну заједницу са Мађарима eventualно са Аустријанцима. И њему лебди пред очима нека врста *данаске конфедерације*, која би унутра дала потпуну слободу Хрватима, Јамћима им одлучујући upлив у конфедерацији, а уз то би као некада покојна АустроУгарска, била пријетња Србима, које мрзи.

Такови су без двојбе тајни планови Радића и Корошца. Оба пак misле да ће се ти нацрти дати тим лакше извести, јер не треба раћунати с тим, да ће наћи на отпор Србије.

Ето то су циљеви вођа Хрвата и Словенаца. Такви људи с таквим намирницама данас воде главно, а могло би се рећи и једину ријеч међу Хрватима и Словенцима. Докле ће Хрватски и словеначки дио нашега народа трпити такве људе? Додуше ни Корошћ ни Радић неће моћи разнудити ову чврсту и велику зграду Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, неће моћи охорити овај јуначки и свети пријесто Карађорђевића, јер за то они не дадоше пореза, skupa пореза, у крви. Онај дио нашега народа, који је садао ово велико здање са костима и крви својих понајбољих синова, одлучиваче о судбини наше Краљевине. Радић и Корошћ играју се само »орави« поста. А докле ће се играти?

## Писмо из Београда.

Београд, 8. Јула.

У политичким круговима све више и озбиљније расправља се питање приближења Русији односно прианања совјетске владе. По информацији са мјеродавног мјеста то се питање налази у посљедњој фази. Наш конаул у Одеси Сујичић, који тамо ради још од прервата, позвао је од стране наше владе у Београд. Он је већ дошао и дао важних изјава. Он ће сада детаљно извјестити владу о господарским и политичким приликама у Русији, као и о положају данашњег режима совјета. За сада је најглавније, да се започну преговори за склапање трговачких уговора између објиу држава. Наша је влада већ ступила у преговоре са Чехословачком у погледу ваједничког прианања совјетске владе. Господарске се прилике у Русији полако консолидују. На површину и у управу земље долазе умјеренији људи, који су задојени славенским осјећајима.

Одношаји између владе и загребачкога блока заострују се све то више. Влада је иступила одлучно и енергично против блока и будним оком прати његов рад. Ради тога су посве замишљене вјести неких листова, да се ради на томе, да се обнове преговори између радикала и блока и да ће у ту сврху посјетити Загреб сам г. Љуба Јовановић. Додуше радикали и влада желе, да се дође до потпунога спораума између сва три наша племена. Али томе спорауму не може да доведе Радић. Хрватске масе морају промијенити своје водство, јер су данашње њихове вође прожете мржњом не само против Срба већ и против ове државе. Прошлост и садашњост хрватских вођа слаба је гаранција, да желе искрени спораум и да хоће ову државу. Други људи требају да презуму водство хрватског дијела нашега народа и да га поведу другим, исправним, путем, јер данашњи је пут погрешан и он у првом реду штоди Хрватима. Како ствари стоје сада, влада не може да подуаме никаквих корака у приближивању блоку.

Задњи говори и чланци Радићеви још су више заострили односе и ономогућили свако зближење с радикалима и владом. Ти нови Радићеви испади нијесу побудили нарочите позорности у политичким круговима. Примљени су као нешто обичнога и на њихов рачун правиле су се шале, јер су ти испади смјешни. Чудно је, да хрватске масе узимљу те изјаве као истините и ако су тако неистините и апсурдне.

Изјава енглеског посланика сир Alban Уинг-а, којом је демантовао тврдње радићева, како њихов покрет прате и симпатизују Француски, Америка а нарочито Енглеска, морала би отворити очи хрватским масама, Енглески је посланик изјавио да енглеска влада нема никаквих веза са нашим федералистима и да Енглеска није никада подупрла Радићеве тежње и захтјеви и да то ћеће ни у будуће.

Муслимани и словенски клерикални престали су говорити о томе, да ће напустити Београд и све говори, да ће за сада остати све при обичним грошњама.

Загребачки блок је сада у тренутку када одлучује о свом даљем држању према радикалима. Због тога се држе саветовања и у Сарајеву и у Загребу, и у Цељу. Радић би

хтио, између осталог, да натјера и др. Корошца и др. Слапу да напусте парламенат, што ови изгледа ни најмање нису волни да учине. То уосталом и јесте предмет дискусије у Сарајеву и Цељу.

Док се у Загребу тим разговорима при- даје велики значај, влада мирно прати све и на то се а сада своди целокупно њено држање према Радићу. Владаина одлука имаће да дође тек последице одлука загребачких.

Др. Шурмин се налази у Београду. Ради- кали томе не придају значај.

## Енглеска штампа о г. Пашићу.

Доноси извјештај о атентату на г. Па- шића „Вестминстер Газет“ пише:

„Г. Пашић је познат као вел. стари човек Краљевине СХС“, и као једна од херојских личности рата. Он је 80 година стар, и прошло је педесет година од онога тренутка кад је прво ушао у вртлог балканске политике. Прије 40 година он је био осуђен на смртну казну као вођа у револуцији против краља Милана, али је побједио, и послје неколико година постао је Министар Предсједник. Он је био глава јужнословенске делегације на прегово- рима за закључак Версајског Уговора, и опет је постао Министар Предсједник 1921. године „Дејли Кроникл“, послје извјештаја о атентату, пише о г. Пашићу:

„Мало људи, чак и у унамиреној атмо- сфери балканске политике, имали су живопис- нију каријеру него г. Никола Пашић, „велики човек Србије“.

Педесет год. он је имао првораазредну улогу у промијенљиву судбини своје земље, и нера- чунљиву једну кратку периоду, он је био ми- нистар предсједник најмање у току 20 година.

Његова личност изаива велики утисак и поштовање. Г. Пашић је 80 година стар али је ипак сачувао много пређашње своје снаге. Његова дугачка сребрна брада и његово ви- соко чело дају му изглед патријарха. Тај факт да је он набојегао атентат, слаже се са цијелом његовом чудном каријером. Г. Пашић изгледа да има зачаран живот. Он је био у затворима за политичке кривце у Београду. Послје свога повратка у Србију, он је убијено краља Ми- лана да да народу нови Устав, али послје абдикације овог краља он је био осуђен због тобожег покушаја атентата на његов живот, али ускоро је био пуштен у слободу, због тога што су основе оптужбе биле потпуно ими- шњене“.

## Одговор Француске.

Енглеска штампа под утицајем индустриј- ских кругова, заинтересованих у Њемачкој то- лику је подига кампању против Француске, да се осјетила нервоза на париској бери, а последица је исти био пад франка и подизање енглеске фунте. Политичко стање приказано је тако, као да ће ових дана доћи до прелома и разлаза између Енглеске и Француске. Но у уторак је стигао у Лондон Поенкареов одговор и заштрешност је попустила. Овим поводом Лорд Кераон је провео с француским и бел- гијским посланицима неколико сати у распра- вљању о тачкама одговора и о новој ситуацији. Неке агенције извјестиле су, да је Поенкареов одговор у помирљивом тону и да Француска између осталог тражи од Њемачке 31 мили- јарду златних марака на рачун трошкова за окупацију рурске области и ратне оштеће. Од ове своте би 6 милијарди се имала одрачувати за окупационе трошкове, а остала свота на репарације. С Енглеске стране изјављено је, да Енглеска не помишља на засебне преговоре с Њемачком, а демантована је повинска вијест, да ће Енглеска тражити од Француске исплату дуга. Противници Антанте нису задовољни с оваквим расплетом односа између Енглеске и Француске.

## Tri raspojasana sina....

Jedan slovenački seljak iz Dolenske poslao je uredništvu »Slov. Naroda«, pismo u kom piše o tome, kakva bi trebala da bude naša državna politika. Ima u tom pismu nekoliko prostih no ipak vrlo poučnih misli, s kojima je vrijedno upoznati i širu javnost. Prije svega priča taj slovenački seljak sljedeću priču:

»Neki otac imao je tri sina. On ih je svu trojicu jednako mnogo volio. Nikada nebi on nijednog između njih udario, nego ih samo blago prikorio, ako bi koji štogod sagriješio. Šibe on nije nikada upotrebljavao, nego bi samo na šibu, koja je ležala u budžaku, pokazao veleći im: »Nećete li biti dobri i poslušni, uzeću šibu i izbiti vas.« — No sinovi se toga nisu bojali, jer su već znali, da se otac obično tako prijeti i da još nikada nije šibe upotrebio. Sinovi su rasli a s njima je rasla i njihova raspojasanost, zloba i nepoštivanje oca. I jednog se dana dogodilo, da su se sinovi latili šibe i s njom istukli oca. — »Vidite, piše taj slovenački seljak, — naša država liči mnogo tom ocu. Ona je dobar otac, koji ima tri raspojasana sipa — Srbina, Hrvata i Slovenca, koje uvijek samo kara i nikada ne kažnjava, iako su to mnogo puta zaslužili. Naša država ima zakon o zaštiti države. Zašto ga neupotrebljava onda, kad je to potrebno? Pogje li tako i u buduću, dogodice se našoj državi, kao i onom ocu, koji nije latio da upotrebljuje šibe u pravo vrijeme. Naši državni postupaju kao i onaj otac, koji je samo pokazivao šibu djeci. Tako i oni upotrebljavaju zakon o zaštiti države protiv Radića: kada što sagriješ, a to biva svaki čas, oni mu pokazuju samo »šibu«, opomenu ga, a nekazne ga. A bilo bi najbolje, da protiv njega istupe svom strogošću zakona. Ja bi bio zato, da vlada zabrani njegov »Slobodni Dom« i da izdade na državni trošak jedan list, koji bi se seljacima besplatno dijelio. Raspušteno je mnogo organizacija i zabranjeno mnogo društava, a sve to nije bilo tako opasno, kao razvratno djelovanje Radićevog. Zašto se, dakle, protiv Radića ne nastupi sa svom strogošću zakona? Zar neko misli, da je Radić manje opasan od komunista? Vara se svaki onaj, ko tako misli. Ako ne više, toliko je sigurno opasan i njegov rad. A ništa manje nisu opasni i naši klerikali, protiv kojih bi valjalo isto tako istupiti. Tako ja mislim o našoj državnoj politici i to moje mišljenje dijeli na hiljade prostih ljudi, koji se ne bave političkim pitanjima, nego su sačuvali zdravu pamet i goruće srce za državu, koja je stvorena potocima krvi.« — To karakteristično pismo najbolje nam svjedoči, kako naš seljak, koji nije otrovan bolesnom Radićevom politikom, misli o našoj državi i politici, pa to mišljenje i saopštavamo bez komentara.

## Lijepo društvo.

I u našem listu bili smo u svoje vrijeme donijeli, što je Radić pisao o Trumbiću za vrijeme izbora. Poslije izbora pak dr. Trumbić se stalno nastanio u Zagrebu i pokušava na sve načine da se dodvori Radiću i da i on bude jedan od njegovih dvorjanika. Čim se čovjek da u »mrotvornoj Radićevoj republici« postane opet ministrom spoljnih djela, pa ako ne u Parizu a ono bar u Angori kod Kemal-paše.

I poslije nego što je dr. Trumbić u na zbirovima i u novinama kadio »predsjedniku« Radiću, da mu iz- mami oprost, »predsjednik« se eto napokon smilovao i evo što napisao u svojim »Slobodnom Domu« od 6. jula o. g.

»Dr. Trumbić ostaje dakle i za predsjednika HRSS ne samo uman i ugledan sin naroda hrvatskoga, nego i nada sve čist i svjetao značaj, što je svakome pravom čovjeku najveće imanje i najopravdaniji ponos. Ovoliko o karakteru (poštenju) dra Trumbića: što se liče politike dra Trumbića — ona za vrijeme rata nije bila nikada ni malo hrvatska ni u gospodskom smislu, a kamoli li u našem seljačkom republikanskom duhu. Danas srećom te Trumbićeve politike nema; jer pojedinae — pa bio koliko mu drago pošten i uman — čim se stavi iznad svoga naroda, sasvim opravdano u svjestu narodu dopi-jeva izvan njega, postaje za nj mrtav. Narodnoga povjerenja ovajak čovjek ne će više nikada steći i pravo je, da ga ne steće«.

Radić je oprostio grijeh dra Trumbiću — ali ga je učinio »političkim mrtvacem«. Što će na ovo dr. Trumbić?

## Naši dopisi.

Makarska, 2. jula.

(Proslava Vidovdana u Makarskoj). Ovak veliki dan bio je na najsvetčaniji način proslavljen i u ovome lijepom gradiću. Na poziv za služnog opštinskog upravitelja M. Marinovića, velika povorka naroda sa predstavnicima vlasti sokolskom četom, nac. omladinom i opštinskom glazbom zaputi se do mjesne sustalnice, gdje su se držale zadušnice za pale junake na Kosovu polju.

Poslije mise ponovno se zaputi impozantna povorka gradom, koja je došavši do opštinske zgrade stala na gromke riječi opštinskog upravitelja M. Marinovića, koji sa opć. perona progovori narodu. Biranim riječima prikazao je historijat našega naroda od bitke na Kosovu polju do god. 1918., kada se je naš narod sasvim oslobodio tujeg ropstva.

Poslije njega uzeo je riječ upr. gradj. škole Hinko Urgjević, koji je biranim i vatrenim riječima prikazao sve važnije momente srpskog naroda od god. 1389. do 1918. godine. Svoj je govor o kosovskim žrtvama sveo na današnje naše prilike, naglasivši, da zaboravimo sve travcive i razmirice, te da poradimo na dogradnji zajedničke nam državne zgrade, ako nećemo, da nas prokunu kosti i prah kosovskih heroja, a pri svemu ovome da ne zaboravimo, da su Srbi, t. j. cijela Srbija bila prva i najveća žrtva na žrtveniku naše slobode. Iza ovoga glazba je otvirala državnu himnu. Govornici su više puta bili prekidani burnim aplauzom. Sa ovim se je povorka razišla. Prisutnik.

Zlarin, 10. jula.

(Lov korala). Poslije više od deset godina, otišli su pred mjesec dana na lov korala naša dva mještana, Benedikt Šare i Felicijo Vukov. Prvi se je povratio još prvo rata iz Kalifornije, a drugi iz Port Saida, odakle su uštegleno dolare i funte uložili u jedno lijepo kupalište, koje je usljed ratne krize i sadašnje oskudice, osu- gleno na propast. Zato se ove godine odlučise, prvo nego će opet da krenu u bijeli svijet, da još jednom pokušaju sreću u ovoj svojoj domovini, ne bi li se i njima pokazala majkom, kad je već tolikim drugim nezahvalnim sinovima.

Spremise u tu svrhu dva broda, jednog sa starih primitivnih alatom, kakvim su od pamti- vijeka naši stari lovili korala, a kakvim se lovio i u južnoj Italiji, a drugi brod po prvi put sa roncem i ronilačkom spravom; i krenuše na sreću sa odabranom momčadi, suviše jednim se- damdeset godišnjim starcem, vrlo vještim znakovima podmorskih hridi na kojima korala raste, i sa dva odvažna ronca, dva prava morska vuka.

I evo ih sada na povratku, radi odmora i nove opskrbe jestivom.

Sa starom spravom uloviše jedno pet- naestak kg.; a fi ga ronci nabraše više i to ne ozlegjenog, što znači mnogo u trgovini radi od- mjerenja cijene. (1 kg. stoji oko 25.000 dinara).

Najinteresantnije je pak slušati njihova pri- čanja iz tog podmorskog čarobnog svijeta, gdje korala raste u špiljama i ponorima u raznoj du- bini, i gdje se on prikazuje u raznoj boji od crvene, do zelene i ljubičaste, osamljen ili na drugim predmetima, kao što su školjke, spužve ili drugo. Oni su do sada išli do šezdeset me- tara dubine, još nepostignuto sa spravama koje upotrebljavaju.

Čim se ustale vremena otiče još jednom, da obilju južno Dalmaciju; stari su išli uz Al- bansku obalu (ak do Grčke; i nadaju se do- bromu lovu, a cijena izgleda neće biti loša jer je potraživanje veliko, pašto se napoleanski ribari ne bave sada tim zanatom.

Steta je samo što se korala kod nas ne pre- raguje, kod čega bi moglo da nagje zaposlenja nekoliko članova istih ribarskih obitelji, navlas- tio ženskih i djece; dok na ovaj način, prodaj- ući sirovu materiju, niti ne ulagaju, otpada glavna dobit. U ovom času jedina korist sastoji u tome što ovaj produkt naše radnosti ide u zemlje sa dobrom valutom, te tako njihov no- vac dolazi u našu državu.

## Домаће вијести.

**Личне вијести.** Јучер је преко Грачаца отпутао за Београд г. Урош Десница, нар. посланик.

**Произведени проте.** Јутрос је Нј. Преосветштво епископ Данило произвео протаме гг. Сергија Урукала из Обровца и Симу Кнежевића из Бенковца. Наша срдачна честитанја.

**Успостава поморског саобраћаја.** Коначно је успостављен поморски саобраћај између Бакра, Шибеника, Сплита и Дубровника, паробродом »Salona«, који полazi из Бакра недељом и четвртом у 18 сати, а стиже у Шибеник у понедељак и петак у 7 сати. Из Шибеника за Bakar пароброд иде сриједом у 7 сати ујутро, а петком у 20 на вечер. Сваки пут је пароброд кратак пуника.

**Наше купалиште „Јадрија“.** Коначно је посве уређено и дограђено купалиште »Јадрија« Кабине су веома укусне и удобне а купалиште чисто, као скоро nijедно на cijelom нашем Јадрану. Класна борова шума, усред које виси »Јадрија«, чини још ипјепшим, још чаробнијим и заманијим ово наше купалиште. Сто је особито лијепо, на купалишту има доста мјеста за сунчање за мушкарце, као и за женске. А једно је ипак чему се мора приговорити, а то је слабо организован превоз.

**За уређење саобраћаја.** Мјесно удружење трг. инд. и обрт. сјeverне Далмације на изванредној главној скупштини закључило је замолити мин. саобраћаја, бродарско одјелjenje, да уложи сав свој уплив да дође до што скорјег ријешења спора између морнара и бродовласника, те да се удовољи праведним захтевима морнара е да чим prije сврши штрајк, који је од силне шете по привреднике и народ Далмације. Друга преставка послана је истом министарству, железничко одјелjenje, у којој се тражи да министарство поради свим силама да се створи покриће за коначну доградњу железнице Прибудић—Книн.

**Странци у Шибенику.** У понедељак паробродом »Salona« дошло је много странца у Далмацију, од којих се доста задржало у Шибенику. Међу странцима је највише Чеха, а има неколико госта и из Босне.

**Отпрема казњеника.** Јутрос је са »Salonom« отпремљено преко Бакра за тамнице у Марибору 44 казњеника из шибенских и сплитских тамница. Међу казњеницима су 42 мушкарца и 2. женске.

**Пријем у Војну Академију.** Од 1. јула отпочела је Управа Војне Академије пријем конкурената за Војну Академију, досада већ се јавио знатан број младих; зато обраћамо пажњу далматинским родитељима да побрину за пријавом за упис својих синова. Дућност, и то дућност патриотска налаже Далматинцима да што више својих синова упуте у Војну Академију, како би што већи број био и наших синова официра, јер је ово народна војска.

**Цензура филмова.** У министарство унутрашњих дјела биће ових дана завршен законски нацрт о цензури филмова.

**Засједане поротног суда.** Код оклузног суда у Шибенику засједане порота 7. августа. За предсједника одређен је др. Ст. Спалатин, предсједник земалског и управитељ окружног суда, а заменицима виши земалски судски савјетници Иван Вранковић и Стјепан Гелинео, те земалски судски савјетници Spiro Valles, Ratomir Katić, др. Kažimir Pašini, др. Matko Oršić и др. Antun Buzolić.

**Наградно натјецанје** односеће се на Бerson гумене пете и Бerson гумене потплате. На 7. маја 1923. одржаној сједници судско-натјецачног колегија погледом наградног натјецанја за најбољи одговор гледе предности ношења, Бerson гумених пета и гумених потплата јесу

## Брзојавне и телефонеке вијести.

### Кралjevina SHS и Италија.

БЕОГРАД, 11. Шеф наше паритетне комисије у Риму др. Рибарџ позван је битно да дође у Београд, да изјави детаљно владу, о спору који је настао у Риму. По вјестима Италија хоће да анектира Рijekу, а Барош и Делту као и један дио каставске општине да преда нашој Кралjevini. Синоћ се је овим бавио министарски савјет. Др. Ninčić је реферирао детаљно, те је рекао да су Талијани додуше појачали своју војску на нашој граници, али да ни ми нестојимо скрштених руку. Он је о том већ упозорио службене кругове у Паризу и Лондону као и владе Male Antante.

Такојер и тај. ратна морнарица подузмије живе крeтнине на мору. Фашисти из Италије непрестано долазе на Рijekу, а очекује се и сам D'Annunzio. Они ће покушати спрјечити испрашњeње Делте и Бароша нашој Кралjevini.

### Важни посјети у Варшви.

ВАРШАВА, 11. За стално се почетком септембра очекује овомо долазак белгијскога краља Алфонса. Овај посјет биће од великога значаја. Према вјестима из Београда имао би на јесен доћи у Варшву и Краљ Александар. Овом посјету приписује се велико значење, јер ће он чвршће зближити два брата славенска народа. Краљ Александар ужива у Пољској велики углед и поштовање.

### Са Двора.

БЕОГРАД, 11. За данас се очекује повратак Нј. V. Кралjице Марије из Букурешта. По свој прилици Скупштина ће завршити свој рад до коначна јула, а онда ће почетком августа Нј. V. Краљ и Краљича поћи на Блед, гдје ће се задржати мјесец дана.

### Закључци Корошчеве странке.

БЕОГРАД, 11. У недељу су одржали словенски клерикалци скупштину у Celju, на којој се расправљало о политичком положају у земљи и о даљнем држању у Скупштини. Радичеви делегати нису скупштину присуствовали. Неки су говорници тражили да се остави парламенат и да се придруже Радичу, али је већина те предлоге одбила и закључила да посланици словенске пушке странке остану и даље у парламенту. Скоро сви клерикални посланици повратили су се у понедељак у Београд и присуствују сједницама парламента.

### Држање Spahinovaca.

БЕОГРАД, 10. Овде се вјерује да ће и централни одбор Spahine групе на својој сједници, која ће се одржати 16. о. м. у Сарајево, донијети исти закључак као и Корошчева група.

### Италија и Engleska.

LONDON, 11. Овдје се од неколико дана воде дипломатски преговори између енглеских и талијанских делегата. Engleski службени кругови о тим преговорима муће. »Daily News« вели, да

од 1524 прispjelih одговора сlijедеће награде доптане: I. награда у износу од Din. 2000 г. Rudolfu Краљу Kr. госpod. komesaru у Zagreбу. II. награда у износу од Din. 1000 г. Petру Radulovicу, редарственом чиновнику у Beogradу. III. награду у износу од Din. 500 г. gјici Mili Burkelj чиновници Konzumne задруге у Ljubljani. Zatim 30 награда по Din. 100 и 50 награда по Din. 50.

**Доприниши у фонд Југ. Matice у Шибенику.** Да почасти усмoмену благопоп. мајке у-зитеља Zaninovića: Др. М. Perković din. 10, Vulinović Nikola 10; да почасти усмoмену Franke ud. Zilke, Radonić Mate 10, Andrijašević Mladen 10; да поч. usp. Josipa Morovića, Vukić Vladimир 10; да поч. usp. Koludrvića из Kaštel Staroga, obitelj Dušana Stazića 10, obitelj Josipa Bocka 10, Pripodom pristupa као članovi управе: Jadronja Cvijeta din. 20, Pergin Mate 20, Čitин-Sain Ivan 20, Vikario Pavao 10. У спомен Zrinsko-Frankopanskag дана одрекоше се pripadaјуће ин pristojбине сlijедећи glazbari: Žepina Ivo din. 30, Milović Dominik 30, Bulat Ivo 30. Да поч. usp. Дра. Pervana, Adum Mate din. 20; да поч. usp. пунice Mladena Andrijaševićа, Vukić Vladimир 10. Управа дароватељима ћемо zahvaljuje.

су преговори трајали веома дуго и да су блији пријатељски. Италија хоће да сурaгује с Englesком, те ради тога неће да се отворено изјасни у погледу Nјемачке. Италија увијка да је садашњи положај критичан зато се труди да предобие Englesку за своју политику. Италија тражи слободне руке на Sредоземном и Јадранском мору.

### Бугарска и Нишки споразум.

БЕОГРАД, 11. Наш посланик у Софији Ракић извјестио је владу о предаји note бугарској владу. Бугарски мин. спољних дјела Kalkov изјави је том приликом Ракићу, да у неком споразуму нема ништа што би шкодило бугарским интересима. Сматра да је у нашем и у бугарском интересу, да се нишки споразум поштива.

### Заруке бугарског Краља.

БЕОГРАД, 11. Након демантија из Букурешта, да су измишљене вјести о престојечим зарукама бугарског краља Бориса са румунском принцесом Ileanom, сада се те вјести службено демантују и из Софије.

### Масарыков пут у Париз.

PARIZ, 11. Масарык долази у октобар у Париз. Француска му влада спрема врло свећани дочећ, па је затражила ради тога од коморе кредит од 2,800.000 франака

### Штрајк у Englesкој.

LONDON, 11. Штрајк лућких радника траје још увијек и шири се и на остале луке. До сада штрајкује преко 50 hiljada радника.

### Успостава veza са Albanјом.

БЕОГРАД, 11. Наша је влада послала у Albaniju Milana Jovanovića, са сврхом, да уреди и успостави између наше државе и Albanije трговачке, економске, телефонеке и телеграфске veze. Albanska је влада према нама врло rasположена.

### Slava Jana Husa.

Dana 6. јула у Pragu и у cijeloј Česoslovačkoј Republicи најсвећаније се прославio помен највећег муџа чешке прошлости Miatra Jana Husa. Овај чешки heroј и проsvјетитељ неustrašиво је проповиједао своје идеје. Чак и кад је био пресуљен у Kosnicу на смрт и понуђено му помилovanje, ако се одреће своје науке, није се покoleбао. Испустио је велики дух сагоревања на лoмачи. Овај пријер самopрегorenја лебдио је vazда пред очима чеškoga народа у неједнакој борби с Germanима и Habsburgом и непрестано подстрекавао на отпор и Iстрајноат. I чешки народ је дочекао, да може у слободној држави прославити дјела Jana Husa и njegov помен. Slava му!

### Бугари и Madžари.

У Софији послје стишане bure нису имали прећега посла него да на свећан начин прославе стогодишњицу од рођенја магјарског пјесника Šandora Petefija рођеног 1. јула 1823., а који је пао у борби за слободу магјарског народа. Свећаност се обавила у војничком клубу. Кажу, да су се интелектуалци бугарски овом прославом htјели одужити Мађарима, који су помагали извођење задњегa преврата. А ми видимо у овој слави обнову сјединења старих непријатеља словенске солидарности.

### Судбина бугарских министара.

Софијски »Зора« доноси интересантне податке о судбини бугарских Министара за посљедњих 12 година. Лист каже међу осталом: Кад у Европи кога од министара ставе под суд, то је читав догађај и велика ријеткост, а код нас у Бугарској, међутим, то је сасвим обична појава.

Од 1911. године па до 9 јуна ове године била су у Бугарској 62 министра, од којих су свега 7 на слободи, а остали су дијелом у аатвору, дијелом у изагнанству и дијелом помрли.

Интересантно је да »Зора« наводи да су помрли чак и они министри који су на најзверскији начин исказаљени.

## Dva gledišta.

»Nir Ist« publikovao je odgovor. dr. Ravnihara na pismo Radićevo od 31. maja. G. Ravnihar pobija optužbe Radićeve protiv militarističke Srbije, osuđuje njegov republikanizam kao nemoguć i kritikuje Radićevu demagogiju i negativnu politiku. Ravnihar veli: »Riješenje srpskoluvatskog pitanja jedino je moguće na taj način da Srbi, Hrvati i Slovenci žive jedan pored drugog na temelju principa Vidovdaskog Ustava koji garantuje svakom građaninu potpunu slobodu«. Ravnihar predlaže naknadne ispravke u vidu decentralizacije i lokalnih autonomija i misli da je to moguće postići mirnom diskusijom.

»Nir Ist« donio je povodom toga odgovora uvodni članak gdje veli: da Radićevo pismo i Ravniharov odgovor predstavljaju dva različita gledišta koja sada vladaju u Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca. List hvalti razloge Ravniharove dodajući da Radić ne može proti takvih argumenata istaći ništa drugo osim svoje tvrgjenje o nepokolebljivoj odluci Hrvatske za tobožnju nezavisnost.

List osuđuje separatizam Radićev i njegovu nekonstruktivnu politiku. Po mišljenju lista ova dva rivalna gledišta ne izgledaju stranom posmatraču tako duboko podvojena, i potrebno je samo malo zblizjenja u odredenom pravcu pošto je Kraljevina Srba, Hrvata i Slovenaca sastavljena od tri naroda jedne rase i jezika ali različitim političkim tradicijama. List misli da g. Pašić uvijek opasnost ugušivanja težnji za autonomijom i smatra da Radić mora uviditi da su lokalne autonomije moguće bez republikanstva.

## Pretplatnici obnovite - - i podmirite pretplatu.

### Vlastiti proizvod :: :: kotlova (kazana)

za pečenje rakije, kotlovi za parenje rublja, sve vrsti, kao i primanje svih popravaka uz najjeftinije cijene, samo kod

### S. STRILIĆ

kazandžijska (kotlarska) radiona

Petrinjska - ZAGREB - Petrinjska  
ul. 55. ul. 55.

## Вијести.

**Укидање окружних заштита дјете.** По закону о буџетским дваестинама укидају се све окружне заштите дјете, а особље се има редуцирати у року од три мјесеца. Код покрајинске управе у Загребу, Љубљани, Сарајеву и Сплиту приступиће се одмах укидању непотребних одељења и одсека.

**Нови тједник у Старој Србији.** У Приштини од 15. о. мј. почеће излазити нови лист „Косовски Гласник“, независни политички, друштвени и економски тједник.

**Уништен аероплан.** У суботу је пао аероплан у близини Ср. Карловаца. У авијону је био поднаредник ђак пилот Хорват, који је путовао из Панчева у Нови Сад. Пилот је неозалеђен док је апарат потпуно уништен.

**Заључак професора.** На свом конгресу у Сарајеву професори су закључили, да 1. септембра не наступа службу, ако им до тога рока не буду уређене плате.

**Конгрес жена.** На 27. септембра одржаће се у Сарајеву конгрес Народнoг женског савеза Српкиња, Хрватица и Словенки, у којем је организовано 230 женских друштава из свих крајева наше домовине.

**Умро адмирал Ле Бон.** Шеф штаба поморске ратне морарице адмирал Ле Вон умро је у суботу 7. о. мј. Био је пријатељ нашега народа.

**Др. Бенеш у Париву.** Чехословачки мин. спољних послова др. Бенеш стигао је у Париз. Концем ове недеље путује у Лондон, а 20. јула враћа се у Праг.

**Талијани и предилска жељезница.** Талијанске новине ургирају изградњу предилске жељезнице, која би спајала са Трстом Корупску, Штајерску, Доњу Аустрију и Чешку.

**Плаћање аустријског дуга.** На Конференцији у Инсбруку успјело је нашем делегату, да плаћање дуга бивше Аустрије, који је пао на терет наше државе продужи до априла 1925. године.

**Анархија у Барселони.** У Барселони од дуље времена влада штрајк транспортних радника, те се услед тога дневно догађају атентати. До сада је више особа убијено, многе банке, трговине и приватници су оробљени. У Мадриду није ништа боље. Полиција још није никога уапсила.

**Нови зајам Хипотекарне Банке.** Зајам од 5. милијуна швицарских франака, који је закључила Хипотекарна Банка, недовољан је, па ће банка настојати да склопи још један нови зајам у истом износу.

**Кретање комуниста у Италији.** Скоро у цијелој Италији опажа се поновно јак комунистички покрет, те је већ дошло у више мјеста до крвавих сукоба између комуниста и фашиста, у којима има доста мртвих и рањених. Штампла тражи од Муссолинија да иступи енергично против комуниста и да њихов покрет угуши још у почетку.

**Збор радикала у Београду.** У недељу су радикали одржали величанствени збор у Београду. Расправљало се о престојелим општинским изборима, те су изабрани кандидати

**Заклетва сплитског бискупа.** Јучер је 10. о. мј. положио у Београду заклетву нови сплитски бискуп, Бонефачић.

**Велике кише.** Из западних крајева наше отаџбине добијамо вијести о хладним данима, о великим кишама, које подсећају на јесенске кише. При свему тому храна стоји добро и кукуруз напродује. С муком се суши сјено по покошеним ливадама. Шљиве су крупне. На вишим планинама било је и снијега. Услед хладноће жетва ће закасити.

### ЃУРУ ВОЈВОДИЋ :: KNIN

Купује и продаје вина и ракије

Складиште дуга за баčве, снрекових  
и јелових сваке мјере

Preporuča се баčварима и виноградарима.  
Одпрема сваку количину

### ДРОГЕРИЈА М. ПЕЦЕЉ И ДРУГ

— ШИБЕНИК —

Складиште дрога, кемикалија медиционалих и техничких, тоалетних и хигијенских артикла, боја уљених и у праху, анилине и све потребштине за маслоне, кистова и четкарске робе.

Главно складиште минералних вода. 11

### VINSKI KAMEN (STIŠ)

te

### SVE VRSTE STARIH KOVINA

купује и плаћа уз најбоље дневне цијене

### „Metalokemika“ d. d.

за кеничке и rudarske производе

Sarajevo, Kralja Petra ulica 23.

Telegrami: „Metalokemika“ :: Telefon 8-05 i 8-33

2-3

### „DANICA“ d. d. za kemičke proizvode - Zagreb

Tvornice: Bos. Brod i Koprivnica.

Benzin, plinsko ulje, petrolje, strojno ulje. — ULJA: za automobile, za podove, kompresore, vretena, turbine, dinamo, transformatore. — Parafinsko, Vaselinsko i „Vulkan“ ulje ljetno i zimsko. — Cilindarsko ulje za zasićenu i pregrijanu paru i t. d. — Asfalt, Petrolejski koks, modru galicu, umjetno gnojivo. — Parafin i parafinske svijeće svih veličina. — Kisik (Oxygen).

Dobava u drv. i željez. bačvama, cisternama, sanducima i kantama.

Preuzima narudžbe za direktnu dobavu iz tvornice, kao i prodaje sa skladišta u Šibeniku

Glavni zastupnik za sjevernu Dalmaciju

Josip Jadronja - Šibenik.

### ПРВА И НАЈМОДЕРНИЈА ДАЛМАТ. СЛАСТИЧАРНИЦА НА ЕЛЕКТР. ПЕЋ

Телефон:  
Број 31.

### СТЕВО МАНДИЋ

Бројан: Стево Мандић.

ШИБЕНИК - главна улица

Обскрбљена најразноврснијим бомболима и слаткишима за сваку сезону, те најфинијим ликерима и дезертним пићима.

ДНЕВНО СВЈЕЖЕ ПОСЛАСТИЦЕ.

Препоручује се нарочито за израђивање најфинијих торта, кроканата и т. д. са исписима и орнаментиком за забаве, венчања и остале пригоде.

2